

Olsztyn, 7 marca 2014 r.

PS-IV.431.2.18.2013 MP

Pan

Dariusz Michalczyk

Dyrektor Domów dla Dzieci

Towarzystwa „Nasz Dom” w Mrągowie

Wystąpienie pokontrolne

Działając na podstawie art. 122 i 123 ust.1-5, w związku z art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r., poz. 135 ze zm.), zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie przeprowadził w dniach 26-28 listopada 2013 r. kontrolę problemową Domów dla Dzieci Towarzystwa „Nasz Dom” w Mrągowie. Przedmiotem kontroli była ocena podejmowanych przez placówkę działań w zakresie powrotu dziecka do rodziny biologicznej, zgłaszania dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodka adopcyjnego i umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińskiego - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Katarzyna Brewka - główny specjalista, na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-VI.0030.1158.2013 z dnia 22 listopada 2013 roku /**akta kontroli str. 1/** oraz
2. Marzena Przybylska - główny specjalista, na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-VI.0030.1159.2013 z dnia 22 listopada 2013 roku /**akta kontroli str. 2/**, kierująca zespołem kontrolnym, na podstawie:
 - Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013 poz. 135 ze zm.),
 - Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. 2009 r., Nr 175, poz. 1362 ze zm.),
 - Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292 poz. 1720),
 - Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 roku w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz. U. Nr 201, poz. 1455).

W niniejszym wystąpieniu użyto następujących skrótów:

1. Placówka / Domy / DdD / jednostka kontrolowana – co oznacza: Domy dla Dzieci Towarzystwa „Nasz Dom” w Mrągowie,
2. Dyrektor placówki / Dyrektor / kierujący placówką - co oznacza dyrektora Domów dla Dzieci Towarzystwa „Nasz Dom” w Mrągowie p. Dariusza Michalczyka,
3. Zespół – co oznacza zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka,
4. pcpr - powiatowe centrum pomocy rodzinie,
5. Regulamin Placówki / Regulamin - co oznacza Regulamin Domów dla Dzieci Towarzystwa „Nasz Dom” w Mrągowie;

6. Ustawa / ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – co oznacza ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013 poz. 135 ze zm.),
7. Rozporządzenie / rozporządzenie w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej – co oznacza Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292 poz. 1720);

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2011 roku do dnia jej zakończenia. Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez placówkę. Kontrolę przeprowadzono w obecności pana Dariusza Michalczyka – dyrektora Domów dla Dzieci Towarzystwa „Nasz Dom” w Mrągowie.

Ustalenia

1. Zasady działalności i organizacji placówki

Domy dla Dzieci Towarzystwa „Nasz Dom” w Mrągowie to niepubliczna całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego, przeznaczona dla 42 wychowanków. Stwierdzono, że w dniu rozpoczęcia kontroli w ewidencji placówki figurowało 42 wychowanków **/akta kontroli str. 3/**. Zadania i organizację placówki określa *Regulamin Domów dla Dzieci Towarzystwa „Nasz Dom” w Mrągowie*, przyjęty Zarządzeniem 4/12 Dyrektora Domów dla Dzieci Towarzystwa „Nasz Dom” w Mrągowie z dnia 25 stycznia 2012r **/akta kontroli nr 4-19/**. Ustalono, że dokument ten został opracowany w porozumieniu z Dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie oraz Przewodniczącym Zarządu Towarzystwa „Nasz Dom” w Warszawie.

Na podstawie analizy przedstawionego kontrolującym Regulaminu stwierdzono, że dokument ten wymaga dostosowania do aktualnego stanu prawnego, zastrzeżenia kontrolujących budzi bowiem jego podstawa prawna.

2. Działania placówki w zakresie utrzymania kontaktów z rodziną dziecka

Na podstawie Regulaminu oraz przekazanych w trakcie kontroli informacji stwierdzono, że osobą odpowiedzialną za zaspakajanie potrzeby wzmacniania więzi z rodziną naturalną oraz za całokształt działań zmierzających do powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub, jeśli nie jest to możliwe, znalezienia rodziny zastępczej lub adopcyjnej albo przygotowania do usamodzielnienia jest wychowawca. Do jego głównych zadań w tym zakresie należy m.in.: analiza sytuacji rodzinnej wychowanka, poszukiwanie i nawiązywanie kontaktów z członkami rodziny naturalnej, pomoc rodzicom w odzyskaniu poczucia wartości, planowaniu reintegracji rodziny, organizowanie spotkań dziecka z członkami rodziny naturalnej, rozmowy z dzieckiem odciążające dziecko z poczucia winy i wyjaśniające fakty z przeszłości rodziny oraz planujące konkretne działania na rzecz reintegracji rodziny. Działania podejmowane przez wychowawcę odzwierciedla dokumentacja indywidualna prowadzona dla każdego dziecka, m.in.: genogram **/akta kontroli 20-22/**, analiza mocnych stron i potrzeb dziecka, ekomapa, dokument-*cele długoterminowe*, plany miesięczne. Kontakty wychowanka z rodziną odnotowywane są w arkuszu *Kontakty z rodziną* **/akta**

kontroli str. 23-24/, natomiast kontakty wychowawców z rodziną w *Arkuszu kontaktów wychowawcy z rodziną* /**akta kontroli str. 25-26/**.

Pracownik socjalny oraz psycholog zatrudnieni w placówce są zobowiązani pracować z wychowawcą nad powrotem dzieci do rodzin biologicznych. Zadania pracownika socjalnego w okresie podlegającym kontroli realizowała pani ~~XXXXXXXXXX~~ do zadań której należało m.in.:

- uczestniczenie w przyjęciu dziecka do placówki (również wyjazd w wychowawcą do rodziny w celu przywiezienia dziecka do placówki),
- przeprowadzenie wywiadu rodzinnego z chwilą przyjęcia dziecka do placówki, a następnie aktualizowanie go co 6 miesięcy,
- wyjazdy z wychowawcami do środowisk rodzinnych wychowanków,
- podpisywanie z członkami rodzin wychowanków ustaleń, kontraktów dotyczących prac domowych lub np. poddania się terapii odwykowej,
- pomoc w załatwianiu spraw,
- współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny,
- prowadzenie dokumentacji.

Dokumentacja prowadzona przez pracownika socjalnego w okresie objętym kontrolą obejmowała m.in.:

- *Arkusze pracy z rodziną wychowanka* wraz z arkuszem *Kontaktów z rodziną* /**akta kontroli str. 27-39/**,
- notatki z wizyt /**akta kontroli str. 40- 43/**,
- ustalenia, kontrakty /**akta kontroli str. 44-49/**,
- *Możliwość reintegracji a sytuacja rodzin dzieci w Domach dla Dzieci Towarzystwa „Nasz Dom” w Mrągowie* – dokument sporządzany raz w roku, w którym pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodzin biologicznych dzieci przebywających w placówce oraz oceny możliwości reintegracji tych rodzin /**akta kontroli str. 50-64/**.

Pracę wychowawców i pracownika socjalnego na rzecz powrotu dziecka do rodziny oraz utrzymania z nią kontaktu wspierała również psycholog pani ~~XXXXXXXXXX~~ którą od marca do grudnia 2011r. zastępowała pani ~~XXXXXXXXXX~~. Praca psychologa z rodzinami wychowanków to głównie spotkania indywidualne mające na celu udzielenie wsparcia, wzmocnienie kompetencji wychowawczych, motywowanie do udziału w terapii lub podjęcia innych działań w celu poprawy swojej sytuacji, udzielanie porad czy wspólne sporządzanie genogramu, czasami wizyty w domach rodzin. Kontakty z rodzinami dokumentowane są w *Terminarzu pracy psychologa*, gdzie odnotowuje się datę oraz tematykę spotkania /**akta kontroli str. 65-66/**. Podczas rozmowy ustalono, że w placówce nie są organizowane zajęcia ani spotkania warsztatowe dla rodziców dzieci umieszczonych w placówce.

Pracownik socjalny oraz psycholog (zatrudnieni w wymiarze 40 godzin tygodniowo) spełniają kwalifikacje określone w § 38 ust.1 rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz w art. 98 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3. Indywidualna dokumentacja dziecka

Praca z dzieckiem i jego rodziną w Domach dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, odbywa się według Metody Indywidualnych Planów Pracy z Dzieckiem i Jego Rodziną, opracowaną przez Towarzystwo „Nasz Dom.” Jej realizacji służy szereg narzędzi, w tym: analiza mocnych stron i potrzeb dziecka, genogram – mapa wzajemnych relacji pomiędzy członkami rodziny, cele długoterminowe, ekomapa – graficzne przedstawienie danej osoby lub rodziny w relacji do środowiska, wnioski do ekomapy, plany miesięczne sporządzane przez wychowawcę wspólnie z dzieckiem.

Diagnoza psychofizyczna dziecka

W roku 2011 psycholog każdemu dziecku sporządzał *Opinię psychologiczną – diagnozę osobowości*, będącą interpretacją opracowanych przez niego testów /**akta kontroli str. 67-70/**. Dodatkowo nowoprzyjętym dzieciom sporządzał *Arkusze okresowej diagnozy psychologicznej dziecka* /**akta kontroli str. 71-77/**.

Od 2013 roku obecna psycholog sporządza diagnozy psychofizyczne nowoprzyjętym dzieciom według „nowych wytycznych” wspólnie z wychowawcą /**akta kontroli str. 78-79/**, natomiast dzieciom przebywającym w Domach dla Dzieci dłużej sporządza *Opinie psychologiczno-pedagogiczne* /**akta kontroli str. 80-81/**. Zasady sporządzania tych dwóch dokumentów są jednolite i zgodnie z wewnętrznymi ustaleniami zarówno diagnoza jak i opinia muszą być aktualizowane co pół roku.

W opinii kontrolujących jedna z poddanych analizie losowo wybranych diagnoz, sporządzona w roku 2013 dla [REDAKTOWANE] dokonana została 5 miesięcy po przybyciu dziecka do placówki, co jest niezgodne z § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, w myśl którego diagnoza psychofizyczna dziecka winna być sporządzona niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki /**akta kontroli str. 78-79/**. Z wyjaśnień złożonych przez panią [REDAKTOWANE] (psychologa) wynika, że przedmiotowa diagnoza sporządzona została „wspólnie z wychowawcą – bezpośrednim opiekunem dziecka w pierwszym możliwym terminie od powziętych na zebraniu liderów ustaleń w związku z wejściem w życie ustawy (...)” oraz, że „okres adaptacji dziecka do warunków DdD był wydłużony, dziecko zostało przyjęte do placówki w stanie dużego zaniedbania psychofizycznego z licznymi atawizmami, było wygłodzone, brudne (...), bało się wody, jadło z ziemi, zanieczyszczało się i moczyło, wydawało z siebie nieartykułowane dźwięki, nie nawiązywało kontaktu (...)” /**akta kontroli str. 82/**, co utrudniało opracowanie diagnozy. Jako, że diagnoza psychofizyczna dziecka powinna być sporządzona niezwłocznie po przybyciu dziecka, winna być opisem stanu małoletniego w chwili przybycia do placówki, nie zaś opisem stanu dziecka, które poddane zostało pewnym wpływom lub oddziaływaniom. Jeśli zatem przyjęte do placówki dziecko było skrajnie zaniedbane, w diagnozie winny znaleźć się odpowiednie na tę okoliczność wskazania do dalszej pracy. Tymczasem dokument ten nie zawiera istotnych elementów określonych w § 14 ust. 4 w/w rozporządzenia, to jest wskazań dotyczących:

- dalszej pracy pedagogicznej z dzieckiem,
- programu terapeutycznego,
- pracy z rodziną dziecka,

- pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka,
- przygotowania dziecka do usamodzielnienia.

W dokumencie tym brakuje także istotnych informacji dotyczących mocnych stron dziecka i jego potrzeb, przyczyn kryzysu w rodzinie oraz jego wpływu na rozwój dziecka. Wprawdzie wychowawca bezpośrednio odpowiedzialny za dziecko dokonał w dniu 1 grudnia 2012 r. *Analizy mocnych stron i potrzeb* /akta kontroli str. 83-88/ a w dniu 15 lutego 2013 r. *Analizy przyczyn kryzysu rodziny* [REDACTED] (jej brata) /akta kontroli str. 89-90/, jednakże w opinii kontrolujących sporządzanie dokumentacji w tak odległym od dnia sporządzenia diagnozy czasie nie sprzyja celowi jakemu ma ona służyć. Intencją ustawodawcy było bowiem aby diagnoza psychofizyczna, sporządzona niezwłocznie po przybyciu dziecka do placówki, stanowiła podstawę do opracowania adekwatnego do sytuacji dziecka planu pomocy oraz podjęcia szybkich działań.

Indywidualny plan pracy z dzieckiem / plan pomocy dziecku

Z uwagi na stosowanie Metody Indywidualnych Planów Pracy z Dzieckiem i Rodziną, plany pomocy dziecku dokumentowane są w nieco odmienny sposób, niż reguluje to Rozporządzenie w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Podstawą do stworzenia planu pomocy dziecku jest analiza środowiska otaczającego dziecko, dokumentowana w formie *Ekomapy* (graficznego przedstawienia danej osoby lub rodziny w relacji do środowiska /akta kontroli str. 91). Integralną częścią ekomapy jest arkusz o nazwie „*Wnioski do Ekomapy*” zawierający:

- oznaczenie elementu ekomapy,
- opis obecnej sytuacji / relacji
- wniosek do realizacji i sposób („... poprzez ...”) /akta kontroli str. 92-96/.

Z wyjaśnień uzyskanych od kierującego placówką wynika, iż najważniejsze z wniosków służą do określenia celów długoterminowych, które stanowią bazę do pracy z dzieckiem i stanowią swoisty plan pomocy dziecku. Dokument o nazwie „*Cele długoterminowe*” wyznacza natomiast:

- główny cel pracy z dzieckiem,
- cele szczegółowe (na podstawie najważniejszych wniosków z Ekomapy),
- zadania i sposób ich realizacji,
- osoby wspierające,
- termin wykonania zadania,
- ocenę realizacji /akta kontroli str. 97-99/.

Narzędziem uzupełniającym powyższy dokument jest „*Plan miesięczny*” /akta kontroli str. 100-111/, sporządzany przez wychowawcę kierującego procesem wychowania danego dziecka. Przedmiotowy plan wskazuje datę, osoby odpowiedzialne oraz wynik realizacji wyznaczonych w nim zadań, określonych w sferze takich potrzeb jak:

1. Potrzeby opiekuńcze.
2. Potrzeby rozwojowe i kompensowanie opóźnień rozwojowych.
3. Potrzeba wzmacniania więzi z rodziną.
4. Potrzeba wzmacniania trwałych, pozytywnych więzi z rówieśnikami i dorosłymi.
5. Potrzeby społeczne i umiejętności pracy zespołowej.

Co miesiąc plan sporządza także wychowanek, który w swoim formularzu określa jakie są jego potrzeby, co chce osiągnąć i kiedy zrealizować /**akta kontroli str.112/**. Ponadto wychowawcy sprawujący codzienną opiekę w placówce każdemu wychowankowi dokonują wpisów o jego sukcesach w arkuszach będących swoistym pamiętnikiem /**akta kontroli str. 113-114/**.

Poddana analizie losowo wybrana dokumentacja w powyższym zakresie wykazała, że:

- dokument o nazwie „Cele długoterminowe” opracowany dla [REDAKTOWANO] stanowiący swoisty plan pomocy sporządzony został niezgodnie z § 15 ust. 1 Rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej tj. przed sporządzeniem diagnozy psychofizycznej dziecka. Ponadto w odniesieniu do cytowanych wcześniej wyjaśnień złożonych przez panią [REDAKTOWANO] (psychologa), w opinii zespołu kontrolującego w omawianym dokumencie brakuje choćby wzmianki o tym, iż dziewczynka wymaga nauki treningu czystości, umiejętności komunikowania się za pomocą słów czy załatwiania potrzeb fizjologicznych /**akta kontroli str. 115-118/**.
- dokument o nazwie „Cele długoterminowe” opracowany dla [REDAKTOWANO] w dniu 3 kwietnia 2013 roku w większości obszarów nie zawiera oceny tego co udało się zrealizować. Ponadto mimo, iż plan opracowano na okres od kwietnia do listopada 2013 roku jako termin wykonania zadań wskazano ogólnie okres od października do kwietnia 2013 roku. W ramach potrzeb związanych ze wzmacnianiem więzi z rodziną jako zadanie do realizacji wyznaczono „pielęgnowanie więzi z dziadkami (wyjazd na Boże Narodzenie)” mimo, że okres na jaki opracowano cele długoterminowe nie obejmował czasu świąt Bożego Narodzenia /**akta kontroli str. 119-120/**. Natomiast dokument utworzony 1 listopada 2013 roku wskazywał termin wykonania zadań na okres od października (2013 r.) do kwietnia 2014 r. /**akta kontroli str.121-122/**. Ponadto poddane analizie *Cele długoterminowe* sporządzane w okresie objętym kontrolą, w kolumnie *Ocena realizacji*, a więc w miejscu, w którym należałoby dokonać podsumowania co udało się zrealizować i osiągnąć, wstawiono symbole +, co w opinii kontrolujących jest zbyt powierzchowną i mało rzetelną oceną realizacji działań.
- dokument o nazwie „Cele długoterminowe” opracowany dla [REDAKTOWANO] w dniu 15 listopada 2012 r. /**akta kontroli str. 97-99/** w kolumnie *Ocena realizacji* nie był wypełniony, nie zawierał podsumowania planu ani informacji o konieczności dokonania jego ewentualnej modyfikacji, co jest niezgodne z § 15 ust. 5 rozporządzenia.

W opinii kontrolujących poddana analizie dokumentacja prowadzona w powyższym zakresie przez pracowników Domów dla Dzieci w Mrągowie nie czyni zadość wymaganiom wynikającym z obowiązujących przepisów prawa. Pomimo sporządzania dodatkowo przez wychowawców *Planów miesięcznych*, trudno stwierdzić jednoznacznie jakie wyznaczono cele i zadania krótkoterminowe; formularze *Planów miesięcznych* zawierają obszary, w których nie zaplanowano żadnych działań, nawet w dwóch następujących po sobie miesiącach (*Plan miesięczny* [REDAKTOWANO] na styczeń i luty 2013 r. – **akta kontroli str. 123-126**). W analizowanych dokumentach brakuje także potwierdzenia, iż przedmiotowa dokumentacja sporządzona została w porozumieniu z asystentem rodzin lub wyznaczonym przez właściwy ośrodek pomocy społecznej pracownikiem socjalnym.

Karty pobytu

W wyniku kontroli stwierdzono, iż Placówka nie prowadzi kart pobytu zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

4. Działalność zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka

Zasady działalności w Placówce Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka określa *Regulamin stałego zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka*, sporządzony 12 grudnia 2011 roku /**akta kontroli str.134-136/**. Poddana analizie treść w/w Regulaminu dotycząca zadań Zespołu jest w części niezgodna z celami zapisanymi w art. 136 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dostosowania do aktualnych przepisów prawa wymaga także zapis § 3 ust. 1 lit. f *Regulaminu*, powołujący do składu Zespołu przedstawiciela ośrodka adopcyjno-opiekuńczego. Niezgodnym z przepisami prawa jest także zapis § 3 ust. 2 lit. c w brzmieniu „*Wychowawcy przygotowują diagnozę pedagogiczną dziecka oraz wskazania do dalszej pracy.*” Zgodnie bowiem z § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej diagnozę psychofizyczną dziecka sporządza się niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki a nie przed posiedzeniami Zespołu. Nadto jej sporządzanie zastrzeżone jest dla psychologa lub pedagoga a nie wychowawcy. Uzupełnienia wymaga ponadto zapis § 5 *Regulaminu*, w którym Zespołowi wyznacza się obowiązek sformułowania na piśmie wniosku dotyczącego zasadności dalszego pobytu dziecka, nie wskazując obowiązku przesłania go do sądu, o czym stanowi art. 138 ust. 2 ustawy. Poddany analizie dokument w § 11 określa także harmonogram posiedzeń Zespołu, który w opinii kontrolujących niezgodnie z założeniami ustawy w różnych terminach wyznacza zakres działania tego organu. I tak w terminie:

1. **październik / listopad** - Zespół dokonuje okresowej oceny sytuacji dziecka i jego rodziny oraz wyznacza wnioski do dalszej pracy;
 2. **marzec / kwiecień** - Zespół dokonuje analizy kart pobytu dziecka oraz stosowanych metod wychowawczych, oceny aktualnej sytuacji rodziny dziecka;
- na posiedzeniach **doraźnych i według potrzeb** – dokonuje natomiast oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce, co dotyczy dzieci przebywających w placówce i nowoprzybytych. Zdaniem kontrolujących rozpatrywanie sytuacji dziecka w różnych terminach pod różnym kątem nie pozwala na sformułowanie jego aktualnej oceny i nie sprzyja realizacji celów, do jakich Zespół jest ustawowo powołany.

Analiza terminów posiedzeń Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka /**akta kontroli str. 137-138/** wykazała, że w okresie objętym kontrolą Zespół nie zawsze dokonywał oceny sytuacji dziecka z zachowaniem ustawowego terminu.

Zgodnie z pisemnym oświadczeniem Dyrektora Placówki /**akta kontroli str. 139/** w roku 2011 Zespół sformułował wnioski dotyczące:

- powrotu 6 dzieci do domu rodzinnego,
- umieszczenia 15 dzieci w rodzinach zastępczych,
- zgłoszenia do adopcji 5 dzieci.

W roku 2012 wnioski Zespołu dotyczyły:

- powrotu 3 dzieci do domu rodzinnego,

- umieszczenia 10 dzieci w rodzinach zastępczych,
- zgłoszenia 5 dzieci do adopcji.

W 2013 roku do dnia zakończenia kontroli Zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka podjął wnioski dotyczące:

- umieszczenia 20 dzieci w rodzinach zastępczych,
- zgłoszenia 8 dzieci do adopcji.

Nie podjęto natomiast wniosków dotyczących powrotu dzieci do domu rodzinnego.

Analiza dokumentacji z posiedzeń Zespołu do spraw okresowej sytuacji dziecka wykazała, że listy obecności nie potwierdzają udziału przedstawicieli wszystkich wymaganych jednostek:

- posiedzenie Zespołu do spraw okresowej sytuacji dziecka z dnia 7 marca 2013 r. odbyło się bowiem bez udziału przedstawiciela organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz przedstawiciela ośrodka adopcyjnego **/akta kontroli str. 140/**, co jest niezgodne z art. 137 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- posiedzenie stałego Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka z dnia 4 lipca i 11 października 2012 r. odbyły się bez udziału przedstawiciela ośrodka adopcyjnego **/akta kontroli str. 141-142/**, co było niezgodne z obowiązującymi w 2012 roku przepisami prawa.

Poddana analizie dokumentacja wykazała ponadto, iż nie zawsze wszyscy członkowie Zespołu składali podpisy pod sporządzanymi dla danego dziecka protokołami. Nadto zapisy w tych dokumentach nie wskazują na omówienie wszystkich wymaganych zagadnień wymienionych w art. 136 ustawy. Formułowane wnioski Zespołu mają natomiast charakter zadań, które wyznaczone powinny być w planach pomocy dziecku, co widoczne jest w protokołach:

- ~~Wniosek o umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej~~
- ~~Wniosek o umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej~~
- ~~Wniosek o umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej~~ **/akta kontroli str. 143-165/**.

Analiza dokumentacji z lat 2011-2013 wykazała, że po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka Dyrektor Placówki przysyłał do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie (a także do wiadomości sądu) informację z „*propozycją do umieszczenia w rodzinach zastępczych (...) oraz do rodzin adopcyjnych*” poszczególnych dzieci, nie zaś sformułowany wniosek dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce, jak stanowi art. 138 ust. 2 ustawy **/akta kontroli str. 166-169/**.

5. Współpraca placówki z instytucjami wspierającymi rodzinę

Z przedłożonej kontrolującym dokumentacji wynika, że placówka w zakresie wykonywanych zadań współpracuje m. in. z powiatowymi centrami pomocy rodzinie, właściwymi terytorialnie ośrodkami pomocy społecznej, sądami rodzinnymi, policją, rejonowym ośrodkiem diagnostyczno-konsultacyjnym, ośrodkiem adopcyjnym i parafiami kościołów, co jest zgodne z zapisami art. 96 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy rodzinnej.

6. Powroty dzieci do domu rodzinnego, umieszczanie w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz zgłaszanie do ośrodka adopcyjnego dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

Zgodnie ze stwierdzonym stanem faktycznym, w dniu rozpoczęcia kontroli w placówce umieszczonych było 42 dzieci **/akta kontroli str.3 i 170-172/**. Ich sytuacja prawna przedstawiała się następująco:

- 11 wychowanków – rodzice pozbawieni władzy rodzicielskiej – wszystkie dzieci zgłoszone są do adopcji,
- 4 wychowanków – rodzice mają zawieszoną władzę rodzicielską ,
- 27 wychowanków – rodzice mają ograniczoną władzę rodzicielską

Zgodnie z informacjami uzyskanymi w trakcie kontroli w 2011r. do domu rodzinnego wróciło 6 dzieci, 4 trafiło do rodzin zastępczych, w 2012r. do domu rodzinnego powróciło 3 dzieci, w rodzinach zastępczych umieszczono 3 dzieci, w 2013r. do rodzin zastępczych trafiło 2 dzieci, do domu rodzinnego nie powróciło żadne dziecko. W okresie objętym kontrolą nie został przysposobiony żaden wychowanek.

Zgodnie z informacją przedłożoną przez dyrektora Domu wraz z początkiem roku 2013 do właściwych terytorialnie ośrodków pomocy społecznej wystosowano pisma z prośbą o wskazanie asystentów rodzin dzieci umieszczonych w placówce **/akta kontroli str.173-176/**. W roku 2013r opieką asystenta objęte były 3 rodziny wychowanków Domów dla Dzieci w Mrągowie: jedna rodzina w gminie Mikołajki, druga w gminie Pisz, trzecia w mieście Iława. Współpraca wychowawców z asystentami polega na wymianie informacji dotyczących rodziny, wspólnych wizytach w rodzinie, dokonywaniu ustaleń dotyczących wyjścia z trudnej sytuacji życiowej. Określane są mocne strony rodziny oraz kolejność podejmowanych działań w celu poprawy jej sytuacji. Opiekunowie dzieci przed ich urlopowaniem kontaktują się z asystentami w celu ustalenia sposobu monitorowania pobytu dzieci w środowisku rodzinnym.

Placówka respektuje prawa dzieci w zakresie kontaktów z rodziną, podejmuje z nią pracę na rzecz powrotu dziecka do domu rodzinnego a także realizuje obowiązek zgłaszania dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do adopcji. W wyniku kontroli stwierdzono, że wychowawcy we współpracy z psychologiem i pracownikiem socjalnym podejmują działania mające na celu powrót dziecka do rodziny i utrzymywania z nią kontaktu. Rodzice mają możliwość odwiedzania dzieci na terenie placówki, dzieci urlopowane są do domów rodzinnych lub innych bliskich osób w czasie dłuższych przerw w nauce. Wychowankowie mogą utrzymywać z nimi kontakt telefoniczny. Osoby bliskie wychowankom zapraszane są na różne uroczystości organizowane w placówce, ale nie zawsze z tego korzystają.

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości na podstawie art. 125 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013, poz. 135 ze zm.) zalecam co następuje:

1. Przedłożyć do wglądu organowi nadzoru kopię Regulaminu Domów dla Dzieci Towarzystwa „Nasz Dom” w Mrągowie uwzględniającego aktualny stan prawny.
Termin realizacji: 1 miesiąc od daty otrzymania zalecenia.
2. Diagnozę psychofizyczną dziecka sporządzać niezwłocznie po przyjęciu dziecka do

- placówki, zgodnie z § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Termin realizacji: na bieżąco.
3. Przestrzegać obowiązku sporządzania diagnozy psychofizycznej dziecka przez zatrudnionego przez placówkę psychologa, zgodnie z § 14 ust. 2 w/w rozporządzenia. Termin realizacji: na bieżąco.
 4. W diagnozie psychofizycznej dziecka uwzględniać analizę wszystkich obszarów oraz wymaganych wskazań wymienionych w § 14 ust. 3 w/w rozporządzenia. Termin realizacji: na bieżąco.
 5. Plany pomocy dziecku opracowywać niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej dziecka, zgodnie z § 15 ust. 1 w/w rozporządzenia i adekwatnie do rozpoznanych potrzeb wychowanka. Termin realizacji: na bieżąco.
 6. Dokonać zmian w planach pomocy dziecku zgodnie ze wskazaniami zawartymi w § 15 ust. 2 i 3 w/w rozporządzenia. Termin realizacji: na bieżąco.
 7. Przestrzegać obowiązku modyfikacji planu pomocy dziecku nie rzadziej niż co pół roku, zgodnie z § 15 ust. 5 rozporządzenia. Termin realizacji: na bieżąco.
 8. Założyć dla każdego dziecka kartę pobytu dziecka uwzględniającą wszystkie obszary wymienione w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia i uzupełniać ją nie rzadziej niż co miesiąc. Termin realizacji: na bieżąco.
 9. Dokonać zmian w zapisach *Regulaminu zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka*, zgodnie z obowiązującymi przepisami określonymi w art. 136-138 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin realizacji: 1 miesiąc.
 10. Dokonując oceny sytuacji dziecka na posiedzeniach obligatoryjnych realizować wszystkie cele wskazane w art. 136 w/w ustawy. Termin realizacji: na bieżąco.
 11. W posiedzeniach Zespołu zapewniać udział wszystkich osób wymienionych w art. 137 ust. 1 ustawy. Termin realizacji: na bieżąco.
 12. Okresowej oceny sytuacji dziecka dokonywać nie rzadziej niż co pół roku, zgodnie z art. 138 ust. 1 w/w ustawy. Termin realizacji: na bieżąco.
 13. Po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka formułować na piśmie wnioski dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i zgodnie z art. 138 ust. 2 w/w ustawy przysyłać go do sądu. Termin realizacji: na bieżąco.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 125 ust. 2 w/w ustawy, podmiot, któremu wydano zalecenia pokontrolne może, w terminie 7 dni od otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, podmiot prowadzący placówkę jest zobowiązany w terminie 30 dni powiadomić wojewodę o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Do wiadomości:

1. Przewodniczący Zarządu Towarzystwa „Nasz Dom”
2. Starosta Powiatu Mrągowskiego
3. a/a

GŁÓWNY SPECJALISTA

10.10.2019

1. pp. WOJEWODY WARMINSKO-MAZURSKIEGO

Przedstawiciel Alen i Ska
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Olsztynie